

Asimilacija za »tretji svet«

Mnogi znaki kažejo, da je politična in socialna razrvanost v državi že pripeljala do tega, da Italija vedno bolj drsi v takomenovani »tretji svet«, v svet zaostalih in neučinkovitih. Zaradi političnih tabujev se navadno pravi temu svetu »nerazviti«, ker se užalijo, če se jim reče, da so zaostali. Toda poleg pravih nerazvitih, ki jim je ušoda onemogočila udeležbo pri naglem razvoju modernega sveta, npr. države, zlasti bivše kolonije, v Aziji in Afriki, je tudi mnogo takih, ki so zaostali po lastni krivdi, npr. cela vrsta držav v latinski Ameriki in južni Evropi, Španija, Portugalska, Grčija, Turčija, del arabskih držav in tudi nekatere države vzhodne Evrope, o katerih se ne more reči, da držijo korak z »razvitimi«. In med tistimi, ki ne držijo več koraka s temi, je tudi Italija. To se ne da več zanikati, saj se kaže že v mnogih pojavih italijanskega življenja. To življenje pa zadeva tudi nas, slovensko manjšino v Italiji, zato to drsenje navzdol prizadeva tudi nas, pa tudi vso našo avtonomno deželo Furlanijo-Julijsko krajino, ki sicer po svoji zgodovini in legi pripada razviti srednji Evropi.

Državna in lokalna uprava deluje slabo in vedno bolj nemarno opravlja svoje naloge. (Dalje na 8. strani)

Odločitev v Franciji bo padla v nedeljo

Francija preživlja dramatične dni, čaka jo na razplet političnega položaja, ki bi ga morala prinesiti prihodnja nedelja, 19. t. m., ko bo na vrsti drugi turnus parlamentarnih volitev. Po francoskem volivnem zakonu so namreč izvoljeni pri prvem turnusu le tisti kandidati, ki dobijo absolutno večino. Če pa ne dobi noben kandidat absolutne večine, se volitve v tistem volivnem okrožju ponovijo naslednjo nedeljo (drugi turnus) in v tem turnusu je izvoljen tisti, ki dobi tudi samo relativno večino. V drugem turnusu niso pripuščeni kandidati, ki v prvem turnusu niso dobili vsaj toliko glasov, kolikor jih odgovarja 1,5 odst. vseh vpisanih volivcev (tudi če niso vsi volili). S tem hoče francoski volivni zakon preprečiti preveliko razpršitev glasov in izločiti razne neresne kandidate, kot so npr. kandidati raznih »strank proti davkom« in podobno. Vendar pa se zna zgoditi, da odpade tako tudi kak kandidat tradicionalnih strank, od česar imajo seveda korist druge, sorodne stranke.

V tem smislu ima torej velik pomen sporazum, ki so ga v ponedeljek dosegli tri stranke leve opozicije (socialisti, komunisti in levi radikali) glede enotnih kandidatov v drugem turnusu. Povsod bi morali

tako socialistični kot komunistični in radikalni volivci voliti le določenega kandidata in ne več vsak svojega. To seveda zelo povečuje možnost zmage skupnih levih kandidatov, medtem ko bi brez tega sporazuma skoraj gotovo dobila v drugem turnusu veliko večino poslanskih sedežev dosedanja vladna večina. Spričo tega so socialisti in komunisti rajši molče šli preko svojih dosedanjih prepričkov in se pogodili za skupno kandidiranje, podpisali pa so tudi domenek o skupnem vladanju »z enakimi pravicami za obe stranki«, kar se seveda da različno tolmačiti in bo v primeru zmage leveice gotovo pripeljalo do polemik in sporov.

Vendar ta sporazum med levimi strankami še nikakor ne zagotavlja v drugem turnusu zmago leveice. Vladni tabor je dobil v prvem turnusu že 63 poslancev, leveica pa samo 5. V drugem turnusu bi torej morali močno prevagati levi kandidati, da bi bila končna zmaga zagotovljena levici. To pa ne bo tako lahko, kajti razlika v odstotkih med obema taboroma je, kot znano, majhna in zadostovalo bi, da manjši del socialističnih volivcev ne bi glasoval za komunistične kandidate ali obratno, pa bi marsikje zmagal kandidat vladne večine. In to se lahko zgodi, glede na to, da so prav zadnje mesece izbruhnili ostri spori med socialisti in komunisti glede gospodarskega in socialnega programa leve vlade v primeru volivne zmage, pri čemer se je pokazalo, da imajo socialisti in komunisti zelo različne poglede na gospodarski in socialni razvoj, kar je tudi razumljivo. Predvsem so socialisti proti radikalnemu »podržavljanju« industrije, kot ga hočejo izvesti komunisti, ker bi to vneslo nered in demagogijo v gospodarstvo. Komunisti pa noče-

(dalje na 2. strani)

—o—

Moro ugrabljen

V hipu, ko gre naš list v tisk, je prišla vest, da je bil ob 9.10 ugrabljen v ulici Stresa v Rimu predsednik Krščanske demokracije Aldo Moro. Pri tem so bili ubiti štirje možje njegovega spremstva, dva policijska agenta in dva karabinjerja, peti mož spremstva pa je bil ranjen. Baje je bil ranjen tudi Moro. Ugrabitev so si pripisale Rdeče brigade. To je dramatično zaostri položaj v državi.

POVRAČILNI UDAREC PO PALESTINSKIH TERORISTIH

V noči od torka na sredo so izraelske motorizirane in oklepne čete — natančno število ni znano, a številka 25.000, kot so jo razširile nekatere agencije, je najbrž pretirana — vdrla s treh strani v južni Libanon, da bi se maščevale za teroristično akcijo, ki jo je izvedla v nedeljo skupina palestinskih teroristov, ki je prišla iz nekega palestinskega taborišča v južnem Libanonu in zajela dva izraelska avtobusa s številnimi potniki. Kot znano, je zahtevala akcija 33 mrtvih, okrog 80 ljudi pa je bilo ranjenih. Skupina, ki se je izkrcala z dvema gumijastima čolnoma, je štela prvotno 13 članov, a dva sta med plovbo baje padla s čolnov in utonila — ali pa desertirala. V akciji je bilo ubitih devet teroristov, dva pa so izraelske sile ujele in bosta postavljena pred sodišče. Eden ujetih teroristov je ženska, druga teroristka pa je med ubitimi.

V hipu, ko to pišemo, je že znano, da so izraelske sile zavzele in zasedle šest palestinskih taborišč v južnem Libanonu. V nastopu proti taboriščem palestinskih teroristov se je pridružil Izraelcem tudi libanonsko civilno prebivalstvo, zlasti krščansko, ki je sito teh »gostov« in njihovega terorja, za katerega je moralo že mnogokrat nositi tudi ono posledice. Izrael je naznanil, da bo obdržal pod nadzorstvom do 10 km širok obmejni pas v južnem Libanonu, da bi preprečil obnove terorističnih taborišč in ustvaril odbojno cono proti vdorom teroristov. Cona pa bo ostala pod libanonsko suverenostjo. Izraelci nameravajo opravljati v njej samo »policijsko« službo.

Palestinska teroristična akcija in izraelski povračilni udarec sta ponovno zaostri-

(Dalje na 2. strani)

RADIO TRST A

NEDELJA, 19. marca, ob: 8.00 Poročila. 8.15 Dobro jutro. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Nediški zvon, oddaja o Benečiji (Laura Bergnach). 10.15 Vedri zvoki. 10.30 Vrh sv. Mihaela. 11.00 Poročila. 11.05 Mladinski oder: »Postaja 'Severni pokrov'«. (Ernest Adamič). 11.40 Nabožna glasba. 12.00 Poročila. 12.15 Glasba po željah. 13.00 Ljudje pred mikrofonom. 13.20 Poslušajmo spet. 14.00 Poročila. 15.00 Šport in glasba — Turistični razgledi. 16.00 Poročila. : : PONEDELJEK, 20. marca, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Pevci. 9.30 Kako so jele (Samo Sancin). 9.45 Medigra. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 10.30 Biti ženska. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 12.00 Poslušali boste. 13.00 Poročila. 13.15 Zbori. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Roman »Dekla Ančka«. 14.30 Glasba. 15.00 Glasbeni ping pong. 15.30 Poročila. 16.30 Glasba za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 A. Smareglia: Istrska svatba, opera. 17.45 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 Čas in družba. 18.20 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : TOREK, 21. marca, ob: 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Glasbena kronika. 9.30 Naši nepoznani znanci (Bruna Pertot). 9.45 Medigra. 10.00 Poročila. 10.05 Oddaja za otroške vrtce. 10.15 Koncert. - vmes (10.35 cca): Pisma Marie Isabelle Marenzi. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Zborovska glasba. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Roman »Dekla Ančka«. 14.30 Motivi iz filmov. 15.30 Poročila. 15.35 Postni govor. 15.45 Top lestvica. 16.30 Čudoviti otroški svet. 17.00 Poročila. 17.05 A. Smareglia: Istrska svatba. 17.40 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 Pravorečje. 18.20 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : SREDA, 22. marca, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Skladatelj. 9.30 Prehrana in zdravje (dr. Marko Jevnikar). 9.40 Medigra. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 10.45 Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole. 11.00 Ljudje in dogodki. 11.30 Poročila. 11.35 Plošče. 12.00 Glasbena medigra. 12.05 Pojmo. 12.45 Tržaško kmetijstvo v zadnjem desetletju. 13.00 Poročila. 13.15 »Steverjan 77«. 13.30 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Roman. 14.30 Kličite Trst 31065. 15.30 Poročila. 16.30 Otroci pojo. 17.00 Poročila. 17.05 A. Smareglia: Istrska svatba. 17.35 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 »Čubejska prigoda«. (Milan Lipovec). 19.00 Poročila.

: : ČETRTEK, 23. marca, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Zlate plošče. 9.30 Mali oglasi. 9.45 Medigra. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 10.45 Oddaja za drugo stopnjo osnovne šole. 11.05 Družina. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Komorni zbor iz Nove Gorice. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Roman. »Dekla Ančka«. 14.30 Evergreeni. 15.30 Poročila. 15.35 Kaj je novega v diskoteki. 16.30 Odprimo knjigo pravljic. 17.00 Poročila. 17.05 Koncert. 17.40 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 Slovenska književnost. 18.20 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : PETEK, 24. marca, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Moka glasba. 9.30 Zapiski Marka Kravosa. 9.35 Medigra. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 10.35 Rojstna hiša. 11.00 Oddaja za srednje šole. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 12.00 Opera. 12.45 Zakaj toliko krščanskih ločin? 13.00 Poročila. 13.15 Zbor »Fantje izpod Grmade« in Tržaški mladinski zbor. 13.35 Sonate. 14.00 Novice. 14.10 Roman »Dekla Ančka«. (F.S. Finžgar). 14.30 Veliki izvajalci. 15.30 Poročila. 15.35 Postni govor. 15.45 Mladi in glasba (Tomaž Simčič). 16.30 Otroški vrtljak. 17.00 Poročila. 17.05 Giovanni Pignani: Sedem besed križanega Kristusa. 17.30 Mozart: Koncert za klavir in orkester. 18.00 Poročila. 18.05 Kulturni dogodki. 18.20 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : SOBOTA, 25. marca, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica. 8.00 Novice. 8.05 Prijateljsko. 9.00 Poročila. 9.05 Mo? tivi. 9.30 Pregovori. 9.45 Medigra. 10.00 Poročila.

Odločitev v Franciji bo padla v nedeljo

■ nadaljevanje s 1. strani

jo odstopiti od tistega, kar velja za eno glavnih točk komunističnega programa, in komunistični voditelj Marchais se je pokazal v tem pogledu zelo nepopustljiv nasproti socializmom. Tako je pričakovati tudi v primeru leve zmage v drugem turnusu in torej sestave leve vlade, da složnost, ki je bila dosežena v ponedeljek, ne bo dolgo trajala in v tem primeru bi bilo seveda konec tudi leve vlade. Francozi bi morali verjetno na predčasne volitve. Pričakovati pa je, da bi leva vlada kot eno prvih stvari spremenila volivni zakon, v smislu, da bi bolj upošteval odnos glasov med strankami že pri prvem turnusu.

Zgodi pa se lahko v drugem turnusu tudi to, da bodo glasovali tudi tisti, ki v prvem turnusu niso šli na volitve, ker se bodo morda ustrašili, da bi bili izvoljeni kandidati, katerih ne marajo. V takem primeru bi bila spet oškodovana predvsem levica, kajti to bi pomenilo, da bi šli volit zlasti ljudje, ki nočejo, da bi zmagali komunistični kandidati, medtem ko so brezbrizni do zmage socialističnih kandidatov. Na to računa vladni tabor in njegovi kandidati se obračajo zdaj predvsem na te volivce, pa tudi na tiste, ki so volili v prvem turnusu kandidate malih strank in »čudake«, ki bodo v drugem turnusu odpadli. To so npr. pristaši takojmenovane »ekološke stranke«.

Položaj je torej precej nepregleden, ker je volivna moč obeh taborov na prvi pogled trenutno bolj ali manj enaka, upoštevajoč vse dejavnike. Odločili bodo vsekakor socialistični glasovi, namreč če bodo podprli komunistične kandidate ali ne, in pa glasovi manjših strank, ki odpadejo v drugem turnusu, ter morebiti del tistih 17,2 odstotka glasov vpisanih volivcev, ki v prvem turnusu niso glasovali. V politiki je težko kaj napovedati, a vendarle kaže, da ima vladni tabor več možnosti, da bo dobil v drugem turnusu večino poslancev, kajti njegovi volivci bodo zatrdno nastopali enotno in vladna propaganda, ki svari

Francoze pred gospodarsko zmedo, ki bi sledila po njenem v primeru zmage leveice ter bi na mah gospodarsko in politično ošibila Francijo nasproti Nemčiji v okviru Evropske skupnosti, se zdi učinkovita.

Pri prvem turnusu je dobil vladni tabor 46,5 odst. glasov, levi opozicijski tabor 48,6 odst. (pri čemer pa je, kot rečeno, treba upoštevati, da je vladni tabor enoten, levi pa razklan med socialiste in komuniste, medtem ko igrajo levi radikali s svojima 2,1 odst. glasov le obrobno vlogo), manjše stranke, ki ne pripadajo niti vladnemu taboru niti levi opoziciji, pa skupno 4,9 odst. glasov, od tega »ekološki« 2,1 odstotka. Toda ti zadnji bodo prej glasovali za levico kot za vladno, ki ima v načrtu jedrske centrale.

—o—

Spor med Izraelom in Avstrijo

Izraelska vlada je poklicala svojega veleposlanika na Dunaju v domovino na posvetovanje. Lahko se pripeti, da bo med Avstrijo in Izraelom prišlo do zapletljajev. Avstrijski zunanji minister Pahr je med obiskom v Kuvaitu dejal, da je palestinski napad pravzaprav povzročila izraelska vlada sama s svojo politiko, kancler Kreisky pa je ostro kritiziral jeruzalemsko vladno zaradi njenega zadržanja do palestinskega vprašanja. Judovska skupnost na Dunaju je zahtevala odstop zunanjega ministra Pahra.

—o—

Italija bo lahko v prihodnjih petih letih potrošila približno 460 milijard lir za vesoljsko raziskavo. 60 odstotkov te vsote je namenjenih mednarodnemu sodelovanju z evropsko vesoljsko agencijo. Na državni ravni bo Italija po vsej verjetnosti izdelala satelit, ki bi lahko oddajal televizijske sporede neposredno v stanovanja.

SOMALCI SO SE UMAKNILI

Somalska vlada je sporočila, da so se njene čete dokončno umaknile z Ogadenske planote. Spopad na afriškem Rogu se je torej dejansko šončal. To potrjujejo z ameriškega zunanje ministrstva, kjer pravijo, da sovjetski in kubanski elementi, ki so okrepili etiopsko vojsko, spoštujejo mejo s Somalijo.

V Addis Abebi se mečtem nadaljuje posredovalna akcija jugoslovanskega zuna-

nega ministra Miloša Miniča, ki bo do sobote obiskal še Mogadiš in Kartum v Sudanu. Miničevo poslanstvo presega pomen prekinitve spopada. Verjetno gre za politično intervencijo, ki naj obnovi povezanost med neuvrščeni državami in dokaže zunanemu svetu, da lahko rešujejo te države svoje spore, v kolikor se nastajajo med njimi, z medsebojnim pogajanjem. Postaviti v to luč vlogo sovjetskih in kubanskih »svetovalcev« v etiopski vojski pa je težko.

—o—

Kitajska se pripravlja na uvoz najsodobnejše tehnologije, da bi razvila lasten znanstveni potencial. To je izjavil jedrski fizik Čen San Čan, ki v mednarodnih strokovnih krogih uživa velik ugled. Medtem se v Peking pripravljajo na četrto vsedržavno znanstveno konferenco, ki se bo začela ob koncu tega tedna.

la. 10.05 Koncert. 10.30 Kulturno pismo. 11.30 Poročila. 11.35 Plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Ljudske pesmi. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Roman »Dekla Ančka«. 14.30 Gremo v kino. 15.00 Tekmujte s Petrom (Peter Cvelbar) - vmes: 15.30 Poročila. 16.30 Svet okoli nas. 17.00 Poročila. 17.05 Mi in glasba. 18.00 Poročila. 18.05 »Legenda o Krišči martri«. Napisal Stanko Vuk, dramaturgiral Jože Peterlin. Režija: Stana Kopitar. 18.45 Vera in naš čas. 19.00 Poročila.

IZ RAZGOVORA S FILIPOM WARASCHEM

Reševanje manjšinske problematike na mrtvi točki

Pred dnevi se je mudil na krajšem obisku v Trstu osrednji tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev Filip Warasch, ki ima med drugimi to lepo lastnost, da nes običe vsakokrat, kadar pide na Tržaško. Njegov obisk nam seveda nudi priložnost, da se bolje seznanimo s stanjem na Koroškem, da neposredno zvemo, kako je z bojem, ki ga bijejo naši koroški bratje.

V nevezanem pogovoru s predstavnikom Narodnega sveta smo se zlasti zanimali za trenutno stanje na Koroškem in v tej zvezi zvedeli, da je po ocenah Warascha nastala nekakšna pat pozicija, ko ni ne zmagovalcev ne premagancev. Zvezna vlada — je dejal Warasch — je seveda mnogo na boljšem kot mi Slovenci, saj še vedno razpolaga z zadostnimi silami, da bi nas lahko še bolj pritiskala. Vtis pa imam — je nadaljeval — kako tudi zvezna vlada teži za tem, da bi se naše manjšinske zadeve premaknile z mrtve točke.

Odposlanstvo Narodnega sveta koroških Slovencev je pred kratkim obiskalo na Dunaju zveznega predsednika dr. Kirchschlägerja, kateremu je v razgovoru, ki je trajal poldrugo uro, obrazložilo svoja stališča glede ureditve položaja koroških Slovencev. Sedanji avstrijski predsednik je kot funkcionar zvezne vlade svoj čas sodeloval na pogajanjih za vprašanje Južne Tirolske in je zato priznal, da so manjšinski problemi nekaj specifičnega, kar je treba razumeti. Kar zadeva položaj na Koroškem je dr. Kirchschläger dejal, kako je prepričan, da manjšinske problematike ne bo mogoče tako urediti, da bi bili vsi zadovoljni. Pristavil pa je, kako bi se zadovoljil, če bi manjšina imela občutek, da ji država ne streže po življenju.

Odposlanstvo koroških Slovencev je zveznega predsednika opozorilo na vrsto kazenskih obravnav (skupno jih je kakih 30) proti slovenskim mladincem na Koroškem, ki se morajo zagovarjati pred sodiščem samo zato, ker so terjali izvajanje in spoštovanje avstrijske državne pogodbe, in s tem dejansko branili ugled Avstrije v mednarodnem svetu. Zveznega predsednika je opozorilo na dejstvo, da je sodna oblast ukinila postopek proti tistim nemškimi nacionalistom na Koroškem, ki so leta 1972 izvedli akcijo proti dvojezičnim tablam, katere so postavili na osnovi jasnega zakona. Čemu in zakaj torej ta dvojna mera? Zvezni predsednik je obljubil, da se

bo o zadevi pogovoril s pravosodnim ministrom in da se bo tudi drugače, v okviru ustavnih pristojnosti, zanimal za položaj koroških Slovencev.

Narodni svet koroških Slovencev se je že začel pripravljati na dva važna politična dogodka: na občinske volitve, ki bodo v začetku marca prihodnjega leta, ter na deželne volitve, ki bodo leta 1980. Kar zadeva občinske volitve, bo Narodni svet podprl samostojni nastop povsod tam, kjer tako zahtevajo krajevne potrebe, oziroma krajevni politični faktorji. Zato Narodni svet koroških Slovencev predlaga razgovore z Zvezo slovenskih organizacij, da se po možnosti zavzame enotno stališče, kar zadeva samostojni nastop na občinskih volitvah. NSKS poleg tega predlaga, naj bi

predstavniki obeh osrednjih slovenskih organizacij priredili vrsto skupnih posvetov po koroškem ozemlju, kot tudi ne izključuje možnosti, da bi v določenih primerih in v določenih občinah mogli nastopiti skupno s slovenskimi kandidati tudi nemški demokrati.

V zvezi s prihodnjimi deželnimi volitvami je NSKS potrdil pravilnost stališča, ki ga je bil zavzel pred tremi leti, ko je bila sestavljena Koroška enotna lista. Toda tudi v zvezi s tem vprašanjem predlaga razgovore z Zvezo slovenskih organizacij.

Delegacija Narodnega sveta koroških Slovencev bo konec tega meseca dospela na obisk v Furlanijo - Julijsko krajino, kjer bo gost Slovenske skupnosti. Ta obisk sodi v okvir rednih stikov, ki jih imata obe osrednji organizaciji zamejskih Slovencev. Med obiskom si bodo predstavniki izmenjali izkušnje glede volitev in zlasti proučili položaj, ki je nastal po sklenitvi osimskih sporazumov med Italijo in Jugoslavijo. Končno bo ta obisk nudil priložnost za globljo proučitev vprašanja povezovanja zamejskih Slovencev z matično domovino.

Škoti in Waležani - prebujena naroda

Britanska spodnja zbornica je odobrila kot smo že poročali, zakonski osnutek vlade, po kateri bo dobila škotska avtonomija. Nekoliko bolj omejeno avtonomijo bo dobil tudi Wales.

Obe deželi sta bili svoj čas samostojni kraljestvi, a sta postali plen anglosaške ekspanzije, katere žrtev je bila, kot znano, tudi Irska. A medtem ko si je ta v tem stoletju spet priborila neodvisnost (razen Severne Irske, ki je že po večini potujčena), največ po zaslugi otočne lege in katoliške vere svojega prebivalstva, ki je ohranjala irsko narodno zavest, sta ostala Wales in Škotska vse do danes dela enotne britanske države, čeprav je tudi njuno prebivalstvo po večini keltskega pokolenja, enako kot Irci. Zgodovinarji tudi trdijo, da so se Škoti in njim sorodni Pikti svoj čas — pred približno 2000 leti — iz Irske preselili na Škotsko, kjer so si s časom ustanovili lastno državo. Škotsko kraljestvo je propadlo šele v 18. stoletju in bilo priključeno k angleškemu kraljestvu. Angleži pa so ostali doslej gluhi za vse zahteve po škotski avtonomiji, tembolj ker je velik del Škotov izgubil narodno zavest in je škotski jezik omejen le še na prebivalstvo v gorovju in na otočjih, vsi drugi pa govorijo samo angleško. Toda v povojnem času se je začela škotska narodna zavest spet prebujati in zdaj nastopa poleg obeh glavnih britanskih

strank, laburistične in konservativne, na Škotskem tudi vedno bolj močna Škotska nacionalna stranka. Pri vsakih volitvah napreduje in ima že precej poslancev v britanski spodnji zbornici. Škotski literaturi pa sta dejansko, po jeziku, dve, ena v angleškem, druga v keltskem jeziku. Najbolj slavna škotska pisateljica moderne dobe sta Robert Louis Stevenson in Cronin, oba med najbolj brani pisatelji na svetu.

Škotska meri 78.773 kvadratnih kilometrov in šteje blizu 5.300.000 prebivalcev, približno toliko kot republika Srbija brez avtonomnih dežel Vojvodine in Kosova. Zaradi izseljevanja in gospodarske ter politične

(Dalje na 8. strani)

—o—

Titov obisk je bil koristen

Jugoslovanski predsednik Tito se je vrnil z uradnega obiska v Washingtonu, kateremu je sledil dvodnevni obisk v Londonu. Po jugoslovanskih uradnih izjavah so bili zlasti pogovori s Carterjem zelo plodni in koristni. Po presoji zahodnih komentatorjev je bila zagotovljena Jugoslaviji ameriška opora v primeru kake ogroženosti s strani Sovjetske zveze, s formulo o nedotakljivosti njene ozemelske celovitosti. Tito je bil tudi intervjuvan za ameriško televizijsko omrežje.

—o—

Med uporom v jetnišnici »Villa Devoto« v Buenos Airesu je izgubilo življenje 55 jetnikov. Oblasti so tudi sporočile, da je bilo ranjenih 75 zapornikov in 5 stražarjev. Oblasti trdijo, da je največ jetnikov zadušil dim, ki so ga povzročili požari v celicah, o morebitnih posledicah posega vojske in policije pa ne govorijo. Ravnateljstvo jetnišnice je priznalo le, da so stražarji streljali proti oknom celic, vendar samo, da bi jetnike prestrašili.

Povračilni udarec po palestinskih teroristih

(nadaljevanje s 1. strani)

la položaj na Bližnjem vzhodu in vrsta zahodnih vlad je že izrazila zaskrbljenost zaradi tega. Vendar so arabske države reagirale na izraelsko akcijo sorazmerno mirno, ker očitno tudi njim niso pri srcu palestinski teroristi, ki predstavljajo hudo nadlego in nevarnost za vso stabilnost na

Bližnjem vzhodu, tudi v notranjosti nekaterih arabskih držav. Odgovornost za teroristično akcijo Palestincev v Izraelu si je prevzela Arafatova teroristična organizacija. Izrael zahteva, naj vlade, kjer ima Arafat svoje »predstavniške urade«, te zaprejo in izženejo teroriste, ki uživajo tam gostoljubnost.

Pisma uredništvu:

Spoštovano uredništvo,

v Vašem listu z dne 2. marca sem z zanimanjem bral pismo, ki ga je napisal Milan Pernarčič. Kot domačin iz Devina in kot član Krajevne skupnosti iz Devina potrjujem, da se pri nas v zadnjem času precej govori o gradnji nekaj desetih stanovanj, kar ima v načrtu zadruška, ki so jo ustanovili nekateri delavci šti-vanske papirnice.

Prvotno se je govorilo, da bi zadruga gradila stanovanja za svoje člane na jurskem zemljišču pri Štivanu, nato pa je baje zamisel opustila in se raje odločila za večje zemljišče med Devinom in Štivanom. Sam sem se čudil tem vztrajnim govoricam, ko se tako v okviru Krajevne skupnosti kot tudi nabrežinske občinske uprave še ni o tem nikdar razpravljalo.

Zato sem se nemalo začudil, ko sem od nabrežinskega župana prejel uradno vabilo (žal samo v italijanskem jeziku, na sicer uradnem dvojezičnem papirju občinske uprave) naj se 2. t.m. udeležim kot član sveta Krščanske skupnosti seje na nabrežinskem županstvu, kjer je bila edina točka dnevnega reda »proučitev prošnje »Zadruga Cartimavo« za določitev zemljišča za ljudske stanovanjske hiše«. Na vabilu, ki je bilo dostavljeno vsem članom sveta Krajevnih skupnosti za Devin, Štivan, Medjovas in Ribiško naselje, je bilo tudi pojasnjeno, da se bodo seje udeležili občinski upravitelji in zastopniki zadruga Cartimavo.

Na seji sem se najprej spotaknil nad samo italijansko pisanim vabilom, na kar sem prejel vsekakor čuden odgovor, češ da je za to odgovoren prevajalski urad (!). Izrazil sem dalje začudenje, češ kako je mogoče proučevati tako važno in za naše posebne razmere tudi kočljivo vprašanje v prisotnosti neposredno zainteresirane stranke (zadruga namreč). Pojasnjeno pa je bilo, da gre za sejo zgolj posvetovalnega značaja. Na seji sta bila prisotna predsednik »Zadruga Cartimavo« in njen arhitekt. Iz njunih izjavaj izhaja, da zahteva zadruga, naj občina določi zemljišče v okviru tako imenovanega načrta za gradnjo cenениh ljudskih stanovanj (Peep), želela pa bi, da bi to zemljišče obsegalo kakih 10 in po možnosti še več tisoč kv. metrov, ki bi ga seveda občina razlastila in dala na razpolago zadrugi. Kar se tiče lokacije, sta predstavnika zadruga navedla tri področja: eno pri Devinu in dve pri Ribiškem naselju.

Župan in podžupan sta na izvajanja odgovorila, da bo uprava naročila izvedenco, naj predlaga področja za gradnjo ljudskih stanovanj ob upoštevanju celotnega ozemlja občine, češ da bo uprava v tem okviru proučila tudi prošnjo »Zadruga Cartimavo«.

V tej zvezi sem si dovolil pripomniti, da gre za vprašanje, ki ga je treba proučiti tudi v luči narodnostnega momenta, saj je naša občina narodnostno mešana in ni vseeno, kakšno je razmerje med obema narodnostima. Član sveta Krajevne skupnosti iz Štivanja Lucijan Kocman pa je opozoril na ustanovitev in delovanje vladne komisije za globalno zaščito slovenske narodne manjšine v Italiji, ta komisija pa bi pri sestavljanju ustreznega zakonskega osnutka morala upoštevati tudi urbanistične probleme.

Toliko torej v pojasnilo Milanu Pernarčiču in drugim, ki se zanimajo za zadevo, o kateri se pri nas toliko govori.

Orlando Žbogar

Član sveta Krajevne skupnosti za Devin

Dekliški zbor iz Devina obiskal Konjice

Letošnji osmi marec, mednarodni praznik žena, je Dekliški zbor iz Devina preživel v štajerskem mestecu Slovenske Konjice, kjer je bil gost tamkajšnje Kulturne skupnosti.

Stiki med Devinom in okoliškimi vasmis Slovenskimi Konjicami segajo še v čas prve svetovne vojne, ko so bili nekateri prebivalci občine Devin Nabrežina primorani v begunstvo na Štajersko.

Ob obisku sekcije SSK občine Devin - Nabrežina v Slovenskih Konjicah lani jeseni so ti stiki ponovno zaživel in prav takrat je bil Dekliški zbor iz Devina povabljen za 8. marec v Slovenske Konjice. Vabilo je zbor seveda z veseljem sprejel, saj je bila to edinstvena priložnost, da obišče kraje, kjer so sorodniki pevki preživel leta prve svetovne vojne.

Dekliški zbor je z več spremljevalci dopel v Slovenske Konjice že zjutraj. Ob 11. uri je zbor pod vodstvom Hermana Antoniča nastopil s štirimi pesmimi v konjiški osnovni šoli. Kratek oris stanja slovenske manjšine s posebnim poudarkom na tržaške Slovence je podala Marija Legiša. Se

pred njenim posegom je naše kraje in ljudi predstavil bivši ravnatelj osnovne šole v Slovenskih Konjicah prof. Jože Novak, ki je sicer devinski rojak.

Zbor in njegovi spremljevalci so bili v Slovenskih Konjicah izredno lepo sprejeti, saj so jih tamkajšnji kulturni delavci spremljali skozi ves dan in jim skušali čim več pokazati, seveda kolikor je dopuščal zelo odmerjen čas, ker so se morali Devinčani še isti dan vrniti domov.

Zvečer je zbor nastopil na 5. srečanju ženskih ansambllov, kjer ga je občinstvu predstavil prof. Novak. Tu je predstavnica zbora med drugim povedala, kako se ti isti naši ljudje, ki so bili v begunstvu na Štajerskem, s hvaležnostjo spominjajo teh krajev, kjer so bili dobro sprejeti.

Omeniti moramo, da bi se Devinčani radi vsaj nekoliko oddolžili prijateljem iz Slovenskih Konjic za prijetno počutje v njihovem mestu. Zato so povabili tamkajšnjo godbo in narodno-zabavni ansambel, naj letos poleti obiščeta naše kraje.

A. L.

Slovenska skupnost in bojkot šolskih okrajev

Svet SSK za Tržaško je na svoji redni seji dne 7. marca razpravljal o izvolitvi občinskih zastopnikov v okraje in pokrajinske šolske svete in o tem vprašanju sprejel naslednji sklep:

Za SSK še vedno velja sklep enotnega tržaškega in goriškega šolskega odbora z dne 7. nov. 1977, katerega so sprejeli zastopniki: SSK, SSŠ, SKGZ, SSO, SPZ, SP in ZSKP o bojkotu volitev za okrajne in pokrajinske šolske svete. Posveta se je udeležila tudi KUI, ki pa je zavzela nejasno stališče. Imenovane skupine so naslovile na volivce v šolske organe poziv o bojkotu volitev v okrajne in pokrajinske šolske svete, bojkota so se 11. in 12. decembra 1977 na slovenskih šolah tudi vsi držali.

Danes pa z obžalovanjem ugotavljamo,

da se nekatere stranke na občinski ravni ne drže sprejetega sklepa. To velja za KPI in ponekod tudi za PSI. Pohvalno stališče sta zavzeli sovojenjska in števerjanska občinska uprava, ki nista volili svojih predstavnikov v šolske svete.

Bojkota pa se niso držale občine Dobrodo, Devin - Nabrežina, Zgonik, Repentabor in Dolina. Samo predstavniki SSK so bili v teh organih proti izvolitvi predstavnikov v šolske okraje.

Slovenska skupnost vidi v takšnem postopanju KPI in PSI prelomitev sprejetih sklepov in neizpolnjevanje sprejetih obveznosti na ravni šolskega odbora, kar bo gotovo negativno vplivalo na reševanje šolskih in drugih problemov Slovencev v Italiji.

ROPARSKI UMOR V TRSTU

Policisti tržaške kvesture vodijo strogo preiskavo in iščejo roparja, ki sta v sredo okrog poldneva ubila lastnika zlatarne Piccola v ulici San Nicolò. Roparja sta ustrelila lastnika zlatarne 35-letnega Giacoma Barucha, ki je med prevozom v bolnišnico umrl. Prej sta roparja pobrala vse dragocenosti v zlatarni in po umoru zbežala. Na kraju krvavega dejanja sta pustila torbo, v kateri so policisti našli nekaj nabojev in zobno pasto jugoslovanskega izdelka. Policisti zato domnevajo, da sta roparja Jugoslovana in takšnega mnenja so baje tudi redki očitvidci.

Kako se je odvijal rop, verjetno ne bo nikoli znano, ker je bil Baruch sam v zlatarni. Neki nameščenec avtomobilske agencije Avis, ki ima sedež na nasprotni strani ulice, je izjavil, da je Baruch enega od ro-

parjev napadel, kar je povzročilo reakcijo obeh banditov in eden je začel streljati. Baje je ropar dvanajstkrat ustrelil in tri kroglice so zadele Barucha v trebuh. Baruch, ki je bil poročen in zapuščal dva otroka, je obležal v mlaki krvi in je nekaj minut kasneje, kot rečeno, med prevozom v bolnišnico izdihnil. V glavnem je prodajal svoje blago Jugoslovanom, Grkom in Turkom. Tudi zato policija domneva, da sta roparja Jugoslovana. Policisti med drugim iščejo avtomobil Mercedes sinje barve z nemško registracijo, ki je bil dopoldne parkiran v ulici San Nicolò in je po tragičnem dogodku v urarni izginil. Policisti so v sodelovanju z orožniki zastražili vse ceste in predvsem mejne prehode ter zaprosili za pomoč tudi jugoslovanske mejne stražnike in miličnike.

S TRŽAŠKEGA

CVETJE ZA
CVETNO NEDELJO

Prva mandljeva drevesa so zacvetela na vrtovih na Greti in nad ulico Romagna takoj po 1. marcu, zdaj pa se jim je pridružilo že veliko. Cvetijo tudi črešnje in drugo zgodnje sadno drevje. Tako bo cvetna nedelja res cvetna.

Letošnja zima je bila precej ostra, temperatura je bila mnogokrat pod ničlo, včasih tudi precej stopinj, in tako se tembolj veselimo povratka pomladi. V sredo je tudi precej deževalo, tako da je za zdaj odstranjena nevarnost večjih požarov grmovja in gozda; zadnje dni je namreč že tu pa tam gorelo, čeprav le suha nepokošena trava na gmajni in grmovje.

V kraških dolinah cveto že zvončki in trobentice. Prinašajo jih tudi ženske z onkraj meje, bodisi prijateljskim družinam bodisi cvetličarkam, da jih prodajajo naprej. Tudi to predstavlja majhen postranski dohodek pridnih Kraševk z one strani, ki prihajajo v Trst po nakupih ali na delo. Mnoge so namreč zaposlene kot gospodinjske pomočnice v tržaških gospodinjstvih ali gostilniških kuhinjah. Zaslužek ni slab, pravijo, in nekatere so tudi socialno zavarovane.

V nedeljo bo blagoslov oljk. V slovenskih župnijah v tržaških predmestjih in v okolici je ta obred vedno pomemben in globoko zakoreninjen v pobožni ljudski tradiciji. Hkrati je cvetna nedelja z blagoslovitvijo oljk za naše kraje pravi praznik pomladi in že ustvari velikonočno razpoloženje. Začenja se velikonočni teden.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom (Mala dvorana)

Kole Časule:

V R T I N E C

izvirni naslov: VITEL

EKSPERIMENTALNI ODER

Prevod: Janko Moder

Kostumi: Marija Vidau

Režija in scena: LJUBIŠA GEORGIEVSKI

V petek, 17. marca ob 20.30

Zaradi eksperimentalnega značaja predstave je število sedežev strogo omejeno. Prosimo cenjene obiskovalce, da pravočasno rezervirajo sedež.

POPUST ZA ABONENTE SSG.

—o—

Slovenski klub priredi v sredo, 22. marca

KULTURNI POHOD V IDRİJO

na odprtje razstave AVGUSTA ČERNIGOJA. Zagotovili smo si družbo umetnika, strokovno vodstvo po razstavi in večerjo z žlikrofi.

Odhod ob 15. uri izpred sedne palače na trgu Ulpiano, povratek okrog 23. ure.

Vpisovanje na tajništvo SPZ (tel. 767-303) do ponedeljka, 20. marca, oziroma dokler bo še kaj razpoložljivih mest v avtobusu.

Cena (prevoz in večerja) za člane Slovenskega kluba 8.500 lir, za ostale 10.000 lir.

Februarska številka »Doma«

V naši zadnji številki smo poročali o listu beneških Slovencev »Novi Matajur«, ki dvakrat mesečno izhaja v Cedadu in je pred nedavnim dosegel 100. številko. Poleg tega glasila pa imajo beneški Slovenci še časnik »Dom«, ki ga že od leta 1966 izdaja skupina zavednih beneških duhovnikov in je do lanskega leta izhajal le občasno, sedaj pa je postal mesečnik. Dobil je nove mlajše moči, med katerimi so tudi nekateri laiki, ki so popestrili njegovo vsevino ter mu dali izrazit pečat. Ob prebiranju lista opazimo dvojni namen njegovega izhajanja. Pri beneških ljudeh vzbujati občutek pripadnosti k slovenskemu narodu, kot medžupnijsko glasilo pa želi prispevati k verski prenovi župnij Beneške Slovenije v duhu smernic drugega vatikanskega koncila.

V tem duhu je napisan tudi uvodnik v drugi letošnji številki »Doma«. V njem je poudarjena misel, da imajo svoje mesto v Cerkvi ne samo duhovniki, temveč tudi laiki, ki morajo z njimi tesno sodelovati. Obširno poročilo na prvi strani govori o letošnjem »Dnevu emigranta« v Cedadu, dopis iz Špetra pa poroča o sestanku duhovnikov špetske dekanije, na katerem so razpravljali o obnovitvi cerkva, poškodovanih v potresih. Na drugi strani je objavljeno v beneškem narečju sklepno poročilo zasedanja furlanskih duhovnikov v Ogleju, o katerem smo že poročali, natisnjen pa je tudi govor beneško - slovenskega duhovnika Paskvala Gujona na tem srečanju. Župnik Gujon je v govoru omenil predvsem vprašanje izginjanja domačega narečja v beneških družinah, pri čemer je kot dokaz navedel ugotovitve inštituta ISIG iz Gorice, ki ta pojav potrjujejo. V govoru je tudi poudaril, da duhovnike skrbi izseljevanje Benečanov, ki s tem izgubljajo tudi svoj značaj. Ob tem opazajo, da ti ljudje hkrati z domačim jezikom izgubljajo tudi vero. V tej številki »Doma« se je kot novi sodelavec prvič pojavil prof. Marino Vertovec iz Vidma, dober poznavalec beneško - slovenske stvarnosti in sodelavec tamkajšnjih društev, hkrati pa je uveljavljen prevajalec iz slovenščine v italijanščino. Prof. Vertovec odlično pozna tudi problematiko et-

ničnih manjšin v južni Italiji (Hrvati, Grki, Albanci). V članku v listu »Dom« polemizira s tistimi »varuhi«, ki beneške Slovence prepričujejo, da so le folklorna posebnost ter jim odrekajo značaj jezikovne skupnosti, in ima pravico terjati svoje naravne pravice.

»Dom« prinaša na zadnji strani novice iz domačih župnij, napisane v beneškem narečju, ki so zrcalo dogajanja v teh krajih. Stvarnost v Beneški Sloveniji odraža npr. tudi to, da v teh novicah vedno znova beremo o smrtih domačinov, le redkokdaj se pojavi novica o kakšnem novorojencu, kar je dokaz, da je tod ostalo le še malo mladih družin. Za Slovence, ki živijo v Vidmu, pa je pomembna vest, da je bila v videmski kapeli dne 11. februarja letos slovenska maša, ki jo je daroval Marino Qualizza, profesor v tem semenišču. Pri tej maši se je zbralo okrog 25 vernikov. Slovenska maša v semeniški kapeli v Vidmu bo odslej redno vsakih štirinajst dni ob 19.30. Zadnja stran lista »Dom« zaključuje rubrika »Prostor za naše šolarje«, v kateri najdejo tudi toplo napisano zgodbo o psu Pippu, ki se je odnekod zatekel v vas Tarbij in postal prijatelj vseh vaških otrok.

—o—

PRIMORSKA POJE 1978

S sobotnim koncertom v Tolminu se je začela tradicionalna pevska prireditve »Primorska poje«, ki se letos prireja že deveto leto zaporedoma. V nedeljo je bil koncert v gledališki dvorani »Fr. Prešeren« v Boliduncu. Nastopilo je deset zborov s to in onstran meje.

—o—

V Dobrodobo so v nedeljo obhajali 22. dan krvodajalca. Slovesnosti so se udeležili predstavniki krajevnih in deželnih oblasti ter številne delegacije krvodajalcev in Rdečega križa Slovenije in iz drugih jugoslovanskih republik. Krvodajalci iz Dobrodoaba so najaktivnejši na področju Tržica.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA V GORICI
in ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE V GORICI v sodelovanju z Ustanovo za kulturne in umetniške prireditve EMAC iz Gorice

SEZONA 1977-78

Aleksij Arbuzov:

IRKUTSKA ZGODBA
drama v dveh delih

Prevod: Mile Klopčič

Scena in kostumi: Edvard Zajec

Glasbeni izbor in priredba: Aleksander Vodopivec

Koreografija: Janez Mejač

Asistent režije: Boris Kobal

Režija: MARIO URŠIČ

V torek, 21. marca ob 20.30 v gledališču G. Verdi v GORICI (goriški abonma).

17. Sejem Alpe-Adria

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani so v torek, 14. t.m., odprli 17. mednarodni sejem Alpe - Adria. Letos sodeluje 526 razstavljalcev iz 15 držav. Prisotno je zlasti lepo število italijanskih, avstrijskih in zahodnonemških razstavljalcev. Ena glavnih značilnosti letošnje prireditve je na industrijsko - potrošniškem področju, pomembno mesto pa zavzema oprema za dom in gospodinjstvo s prehrano, ki jo dopolnjuje kulinarčna razstava, ter sredstva za prosti čas, šport, turizem, lov in ribolov.

V sredo je bil dan Furlanije - Julijske krajine. Ob tej priložnosti je dospela v Ljubljano deželna delegacija, ki jo je vodil odbornik za kmetijstvo Del Gobbo. Predstavniki dežele so imeli vrsto razgovorov z zastopniki političnega in gospodarskega življenja Slovenije.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Velikonočna številka »Mladike«

Iz tiskarne je prišla nova, dvojna, 2.-3. številka »Mladike«, ki je hkrati tudi velikonočna številka. Med najvažnejšimi prispevki so uredniški uvodnik »Novi tržaški škof med slovenskimi izobraženci«, intervju s prof. Albinom Sirkom, zastopnikom Slovenske skupnosti v komisiji, ki ima nalogo sestaviti zakonski osnutek za zaščito Slovencev v Italiji, besedilo govora, ki ga je imel dr. Bogo Senčar na Prešernovi proslavi v Društvu slovenskih izobražencev pod naslovom »Nekaj misli o Prešernu kot pravniku«, komentar z naslovom »Župančič in Kominform«, rubrika Iva Jevnikarja »Drobci iz manjšinskega sveta«, nadaljevanje razprave Martina Jevnikarja »Zamejska in zdomska literatura« in seveda nadaljevanje dnevnika kaplana Lada Piščanca »V zelenih daljavah božje bodočnosti«, kar pa zadeva leposlovje, pa pesmi Ljubke Šorli, Alberta Miklavca in Vladimira Kosa ter novela Tončke Curk »Rožni venec«.

V sijajno napisanem uvodnem članku je med drugim rečeno: »Bleščeča inteligenca in janzovsko srce«; ta vtis je nekako lebdel nad polno dvorano Društva slovenskih izobražencev, ko je v ponedeljek 21. februarja zvečer govoril tam novi tržaški škof msgr. Lorenzo Bellomi. Tričetrt ure je govoril; stoji, romansko bleščeče, a vendar brez hierarhovske maziljenosti, iz resnice, iz ljubezni, iz reči. Najprej o tem, kar je imenoval antropološki obrat v moderni zgodovini. Podčrtal je odprtost Cerkve vsemu pozitivnemu, kar ta obrat prinaša. Pri tem nikakor ni izključil vseh tistih pozitivnih pobud, ki jih utegne vsebovati sicer nazorsko nesprejemljiv marksizem. Potem se je pomudil ob krščanskem tveganju, v katero kliče kristjana čas: zakaj evangelij je obzorje in ogenj, nikakor pa ne priročnik z že izdelanimi rešitvami za razna človeška področja, od ekonomike do kulture. Govornikov zajem je bil preveč univerzalen, kulturno rečeno preveč evropski, da bi se v istem večeru mogel lotiti tudi krajevne cerkvene problematike, posebej v zvezi s slovensko katoliško skupnostjo. A poslušalcem je nekaj povedala tudi omemba, da njihov novi škof, rojen Verončan, skuša zvečer moliti brevir v slovenščini, tudi če se mu zdi zelo težka. Za poslušalce je bila tolažljiva že sama misel, da se v palači v ulici Cavana dvigajo v nebo »Večernice« v jeziku Ravnika, Glavine in Karlina. Saj bi bilo dovolj že, ko bi se gla-

sile s srcem Fogarja. Za slovenski tržaški sluh je bil to pač povsem nov slog, ob katerem poslušalec ni imel za čim žalovati. Ko je grozilo, da bo ta binkoštni nastop padel v prevzeti molk dvorane, je vstal pisatelj Alojz Rebula. Pozdravil je govornikov duh krščanske vitalnosti, ki je zavel na mrtvi tržaški vzorednik; dopolnil je sončno poluto v škofovi viziji s senčno poluto moderne tragike: podčrtal je specifičnost krščanskega položaja med Slovenci, pri čemer je omenil škandalozno odtujenost med katoličani obeh narodnosti. »

Lepa je religiozna pesem Ljubke Šorli »Ti nas čakaš«, Albert Miklavc pa objavlja ciklus štirih religioznih pesmi pod skupnim naslovom »Veliki teden«. Vladimir Kos je poslal z Japonskega kratko pesem v slogu japonskih pesmi »tanka« »Uspavanka odraslih«, tudi na velikonočni motiv. Religiozni motivi prevevajo tudi novelo Tončke Curk »Rožni venec«, ki je dobila drugo nagrado na natečaju »Mladike«. Nadaljevanje Piščancevega dnevnika pa nas prevza-

me ne samo po izredni duhovni in narodni zrelosti tako mladega fanta — pisal ga je kot mlad srednješolec — ampak tudi po izredno dovršeni slovenščini. Z njim smo Slovenci na Primorskem zares izgubili redko nadarjenega plemenitega človeka.

V rubriki »Polemika« je objavljen daljši dopis univ. prof. Edija Gobca iz Združenih držav, pobudnika in vodje Slovenskega raziskovalnega instituta, ki odgovarja na izjave, katere je dal v svojem intervjuju za »Mladiko« univ. Prof. Rado Lenček, pobudnik znanega Društva za slovenske študije in v katerih se je omalovažujoče izrazil o delu prof. Gobca in njegovega instituta. Odgovor prof. Gobca je zelo zanimiv.

—o—

V Prosvetnem domu na Opčinah bosta od 17. do 27. marca 1978 razstavljali akademski slikarji

ALENKA GERLOVIČ
in TINCA STEGOVEC

Vljudno vas vabimo na odprtje razstave, ki bo v petek, 17. marca, ob 20. uri. Umetnici bo predstavila prof. dr. J. Čopičeva.

Na kulturnem večeru bosta nastopila moški in ženski pevski zbor Tabor. Razstavo prireja SPD Tabor v sodelovanju z Zvezo demokratičnih žena.

REVIJA »ZNAMENJE«

V Trst je prispela prva številka revije »Znamenje«, ki izhaja, kot znano, dvomesečno, izdaja pa jo Mohorjeva družba v Celju za izobražence. V uredniškem odboru letošnjega letnika so Julka Nežič, Janez Mlakar, Vitko Musek, Nace Polajnar, Jože Rajman, Rafko Vodeb kot glavni urednik in France Vodnik kot odgovorni urednik.

Na uvodnem mestu je objavljena izjava »Idejna usmeritev revije v letu 1978«, ki se začne z besedami: »Ta usmeritev upošteva konkretno slovensko stvarnost«.

Vekoslav Grmič objavlja esej »Razsežnost kategorije upanja«, kjer naglašja, da »upanje res pomeni za človeka temeljno prvino njegovega življenja, da posega na vsa področja tega življenja, da obsega vse njegove razsežnosti« in da je »upanje nerazdružljivo povezano s krščanstvom«. Esaj pa je napisan nekoliko preveč učeno in zato tudi preveč suhoparno, da bi nas ganil, ogrel ali nam povedal res nekaj novega. Upanje je, se zdi, avtorju predvsem mikaven motiv, ob katerem sooči misli cele vrste krščanskih in marksističnih avtorjev. Za

šest strani besedila navaja v opombi kar 28 znanstvenih del, ki jih je konzultiral pri pisanju.

Bolj osebno in pristrano je napisan esej Jožeta Rajhmana »Upanje v odnosu človek — Bog«. Lojze Bratina objavlja esej »Iskanje naših iskanj«, ki spet vpliva zelo literarno učeno, navajajoč literarne vire in citate. Jurij Založkar je prispeval krajše zapiske o Jazu, svobodi, veri, otroku, upanju, Mariji in smrti. Med zelo lepe odstavke se vrivajo taki, ki nas nekako izzivajo. S kratkimi zapiski je zastopan tudi Franc Kajzar. Pravzaprav gre bolj za pesmi v prozi. Odlično pa je napisana recenzija Viktorja Smoleja o novi izdaji Valvasorja — mišljena je tretja izdaja Ruplove izdaje izbranih odlomkov iz Valvasorja v slovenskem prevodu. Emil Janžekovič pa obširno piše o zgodovini spora v župniji Razkrižje, ki se tudi zdaj vleče po slovenskem in hrvaškem časopisu in moti odnose med obema narodoma, najbrž po nepotrebnem. Zanimiva je tudi anketa »Kdo si, Andreja«, čeprav ne vpliva prav iskreno. Na koncu najdemo še običajne rubrike.

—o—

GLASBENA MATICA - TRST

SEZONA 1977-78

Osmi abonmajski koncert

V soboto, 18. marca 1978 ob 20.30

v Kulturnem domu v Trstu

ORKESTER GLASBENE MATICE

s sodelovanjem orkestrašev RTV - Ljubljana

Koncert ob 25-letnici delovanja

Dirigent: Oskar Kjuder

Solista: Črtomir Šiškovič, violina - Gorjan Koluta, viola

Na sporedu: Gluck, Mozart, Schubert, Dvorak
Prodaja vstopnic v pisarni Glasbene matice (ul. R. Manna 29 tel. 418-605) in eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

Mladi so zapeli v Kulturnem domu

V Kulturnem domu v Trstu je bila v nedeljo, 12. t.m., revija mladinskih in otroških zborov »Pesem mladih«, ki jo je priredila Zveza cerkvenih pevskih zborov. Takoj je treba poudariti, da je prireditev naravnost odlično uspela, saj je bil Kulturni dom zaseden do zadnjega kotička. Nastopilo je 14 otroških in mladinskih zborov s Tržaškega, o pomenu petja in glasbene vzgoje mladine pa je spregovoril ravnatelj prof. Humbert Mamolo.

Revija se je zaključila s skupnim nastopom vseh mladih pevcev, ki so pod vod-

stvom Franceta Pohajača zapeli Vodopivčev »Slavospev mladosti«. V dvorani je med zares številnim občinstvom bil tudi tržaški škof. msgr. Bellomi.

—o—

DRUŠTVO SLOVENSKEH IZOBRAŽENCEV
v Trstu

vabi na

VELIKONOČNO MISEL

ki jo bo podal župnik Lojze Župančič v ponedeljek, 20. marca, ob 20.15 v društvenih prostorih v ulici Donizetti 3.

PROSTOR MLADIH

Koroški skavti pri nas

V soboto in nedeljo so bili člani slovenske skavtske čete iz Celovca gostje Slovenske zamejske skavtske organizacije v Trstu in Gorici. Tako se živo nadaljujejo bratski stiki med slovenskimi zamejskimi skavtskimi organizacijami. V zadnjem času je bil največji izraz te povezave skupni tabor — »zamejski jamboree« — v Pinedu pri Clautu poleti leta 1976. V lanskem delovnem letu sta se številni odposlanstvi tako SZSO kot Slovenskih koroških skavtov izmenoma obiskali. V letošnjem programu pa je to komaj opravljeno srečanje, maja meseca skupni izlet iz Trsta, Gorice in Celovca v Kanalsko dolino, poleti pa mogoče še kaj.

Koroških gostov, večinoma dijakov slovenske gimnazije v Celovcu, je bilo okoli 30, pripeljali pa so se s posebnim avtobusom v spremstvu nekaterih prefektov iz zavoda Marijanišče, kjer deluje skavtska četa.

V soboto proti večeru so se Korošci pojavili v Marijinem domu pri Sv. Ivanu v Trstu. Pričakali so jih skavti in skavtinje iz Trsta ter nekaj goriških predstavnikov. Na sporedu je bila okrogla miza. Uvodno besedo je imel predsednik koroških skavtov Maks Domej, ki je opisal težki politični trenutek na Koroškem. Tržaški predstavnik je orisal položaj Slovencev v Italiji, goriški skavt pa je opozoril na nekatere sodobne

probleme, ki se pojavljajo v goriški organizaciji in v SZSO nasploh.

Po večerji, ki so jo gostom pripravile sestre pri Sv. Ivanu, je bil na sporedu bolj družaben del: skavtski diapozitivi, kviz, petje in medsebojno spoznavanje.

Prenočitev in nedeljski spored so v glavnem prevzeli goriški skavti in skavtinje. Čudovito vreme je popolnoma omogočilo izvedbo športnih tekem, ki so bile na sporedu okoli Katoliškega doma. Večino nagraj so odnesli ravno koroški gostje, čeprav se je na srečanje zbralo preko 150 skavtov in skavtinj iz treh pokrajin.

Tudi nedeljsko kosilo so oskrbele slovenske sestre, v njihovem zavodu je bila pred razhodom tudi skupna sveta maša, ki so jo oblikovali člani različnih skupin. Sklep vsega je bila, kot je pri skavtih običaj, »Pesem slovesa«, ki že po svojem besedilu obvezuje člane skavtske organizacije, da bratskih stikov ne pretržejo, da se bratje in sestre še srečujejo.

—0—

SLOVENSKI KULTURNI KLUB

ul. Donizetti 3 - Trst

prireja

UVODNI RAZGOVOR V KONCERT

v soboto, 18. marca, ob 19. uri.

Peta številka »JAMBORA«

Nova, peta številka Jambora se začneja z uvodnikom, ki ima pomenljiv naslov »Vključimo se v delo!«, ki ga je napisala Arnika. V njem komentira misli, ki jih je izrekel letos februarjana na nekem srečanju za slovensko versko prenovu g. Podberšič, član nadškofijske komisije za prenovu v Sloveniji. Arnika zaključuje svoje pisanje z besedami: »Še malo dni nas loči od Velike noči, našega največjega praznika krščanskega upanja in veselja. Bogate besede predavatelja, pohvalne misli g. škofa (mišljeno je tisto, kar je povedal novi tržaški škof Bellomi na sestanku z voditelji tržaških slovenskih skavtov) naj nam bodo v spodbudo, da se vsi dejavno vključimo v delo za prenovu tudi nas samih in naše cerkvene skupnosti«.

V tej številki se nadaljuje tudi potopis oziroma pripovedovanje Fabia Klariča o njegovih doživljajih na plovbi od Livorna do Singapura. V poročilu o prejšnji številki Jambora smo omenili njegovo realistično ugotovitev, da se v Saudski Arabiji ne splača dati obglaviti zaradi gledanja žensk, saj so tako zavite v svoje halje, da se sploh ne ve, kaj je spredaj in kaj zadaj. Tokrat pa pripoveduje kaj je doživel v Bombayu, in pravi med drugim: »Vse je zelo poceni za naše pojme. Za sto lir ali eno rupijo dobiš 22 banan, za 3.000 lir smo imeli

tako kosilo, za kakršno bi jih morali v Italiji odšteti najmanj 50.000, in to v hotelu, pred katerim se Excelsior lahko skrije!« Seveda pa pripoveduje Klarič svoje dogodivščine v humorističnem tonu in meša svojo pripoved najbrž tudi z lovsko latinščino, zato njegovega pripovedovanja ni vzeti za čisto zlato. Dokazuje pa, da so slovenski skavti na Tržaškem veseli fantje in dekleta.

Arnika nadaljuje tudi svoj spis o našem Krašu, o poeziji in glasbi pa kramlja Dobrosrčni jastreb. Močni jastreb poroča o gostovanju openškega ansambla Galebi in tria Mavrica pri Slovencih v Rimu, pa tudi o 25-letnem jubileju ansambla Avsenikov, ki je vzor vseh številnih slovenskih ansamblorov ljudske oziroma tako imenovane »narodne« glasbe.

V rubriki Zabavni prepri zabavata bravce Zahar in Urh. Rožmarin objavlja nekaj misli

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

Miroslav Košuta:

VITEZ NA OBISKU

mladinska igra v šestih slikah

Scena: Demetrij Cej

Kostumi: Marija Vidau

Glasba: Aleksander Vodopivec

Režija: MARIO URŠIČ

V petek, 17. marca ob 15.30

v sredo, 22. marca ob 15.30

Pobude slovenskih študentov prava v Trstu

V četrtek, 9. t.m., se je v prostorih tržaške univerze sestal Kolektiv slovenskih študentov pravne fakultete. Na seji je bil med drugim govor o vabilu na seminar za zamejske študente prava, ki ga je Kolektivu poslala »Zveza društev pravnikov Slovenije«. Seminarja naj bi se udeležili tako študentje iz naših krajev kot tudi s Koroškega. Kraj in čas tega seminarja naj bi študentje sami določili. Organizatorji so nam kot kraj predlagali Bled ali Portorož, seminar pa naj bi trajal do šest dni. Teme, o katerih bo govor, so zelo različne. Navedimo samo nekatere: ustavno pravo (med drugim tudi problematika osimskih sporazumov), manjšinsko in mednarodno pravo, samoupravljanje in združeno delo, civilno in gospodarsko pravo.

Na sestanku smo določili, da se bo seminarja udeležilo približno deset študentov. Ker so prisotni menili, da so teme preobsežne, da bi se jih lahko izčrpno preučilo v šestih dneh, bomo organizatorjem predlagali, naj se seminar morda razdeli na dva dela, od katerih naj bi se prvi del obravnaval letos, drugi pa prihodnje leto, trajal pa naj bi od tri do štirih dni.

Druga točka četrtkovega srečanja je bil začetek priprav na okroglo mizo o globalni zaščiti slovenske narodne manjšine, ki bo konec aprila ali v začetku maja tega leta. Kolektiv namerava povabiti na okroglo mizo nekatere predstavnike, ki jih je v posebno komisijo za pripravo zakona o globalni zaščiti imenovala dežela Furlanija - Julijska krajina.

A. L.

ob stoletnici rojstva Otona Zupančiča in naglašaja, da je bil tudi mladinski pesnik, ki je — kot pravi — v igrivih podobah čudovito dojel miselni in čustveni svet otroka.

To vsebino dopolnjuje še precej kratkih prispevkov, kar napravlja Jambor zares prijeten in pester list za našo mladino. Nauči jo marsikaj koristnega in ji hkrati nudi prijetno razvedrilo in družabnost.

Asimilacija za »tretji svet«

(nadaljevanje s 1. strani)

ge, katerih mnoge ostajajo nerešene; mesta postajajo zanemarjena in nasmetena; javni promet je že nevreden kulture razvite dežele; bolnišnice so v žalostnem stanju; na pokojnine je treba zaradi birokratskih ovir in nemarnosti čakati tudi po tri leta in več, to pa povzroča nove socialne probleme, kajti od česa naj taki »upokojenci« medtem žive, zlasti če nimajo svojcev, ki bi jih preživljali; socialne razlike se pri tem večajo, ker medtem ko nekateri komaj shajajo ali se znajdejo v stiski, pa si drugi lahko privoščijo redno obiskovanje igralnic v tujini in vile ob morju in v gorah, jahte in drugo izzivajoče razkošje, taka socialna nasprotstva pa so značilna ravno za države tretjega sveta; surovost v medsebojnih odnosih postaja nekaj normalnega; v državi sta v razsulu sistem javne varnosti in sodstvo, kriminal se obnaša izzivajoče, sile reda so v veliki meri že ustrahovane in vedno več ljudi nosi pri sebi orožje, da bi se sami branili pred napadi, kar je značilno za zaostale države, kjer je slabo preskrbljeno za javno varnost, in je bilo značilno za srednji vek; gospodarstvo prehaja iz konkurenčnosti in razvite produktivnosti na kramarstvo in špekulacijo, tovarne pa postajajo centri socialnih spopadov in demagoške propagande; zakoni ostajajo na papirju; individualni in skupinski egoizem že prevladuje nad čutom nacionalne in sploh družbene vzajemnosti.

Italijanske stranke se strastno prepirajo za oblast, pri tem pa ne opazijo, da drsi država, nad katero hočejo vladati, vedno bolj navzdol in postaja vedno bolj klavrna, vedno bolj nemočna in da vedno manj velja tako v okviru Evropske skupnosti kot v ostalem svetu. V Evropi, tako zahodni kot vzhodni, postaja predmet zasmeha in pomilovanja.

Najbolj odgovorne politične sile v državi, Krščanska demokracija in komunistična ter socialistična stranka, pa tudi sindi-

kati, se ne zavedajo, da bi bilo treba usmeriti glavno pozornost skrbi, da bi začela državna uprava z vsemi svojimi vejami, pa tudi sodstvo in gospodarstvo, čimprej in čimbolje spet delovati, ne pa da se izčrpavajo v jalovih bojih za oblast in za uresničevanje parol o hipotetični idealni družbi. Če bi bila Krščanska demokracija, dokler je nesporno izvajala oblast, skrbela, da bi vse javne službe in upravne organizacije učinkovito in naglo delovale, bi ji danes ne bilo treba tesnobno sklepati kompromisov s komunistično partijo in se bati bodočnosti.

Pri vsem tem se je treba samo čuditi, če se še vedno najdejo slovenski ljudje, ki se asimilirajo tako kaotični družbi, in slovenski starši, ki hočejo vpisati otroka v italijansko šolo. Ali res menijo, da bo lahko

srečen in zadovoljen, ko bo kot odrasel spoznal, da so ga s tem napravili za občana »tretjega sveta«? Ali bi ne bil bolj srečen, če bi se zavedal, da pripada narodu, ki nekaj da na narodno občestvo, na red in učinkovitost in na pripadnost evropski omiki ter ga ne skomina po tretjem svetu in po paradizih, ki obstajajo samo v fantaziji političnih demagogov?

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

Aleksej Arbuzov:

IRKUTSKA ZGODBA

drama v dveh delih

Režija: MARIO URŠIČ

V nedeljo, 19. marca ob 16. uri - Abonma red C
prva nedelja po premieri

Tudi v boj proti mamilom ne iti s paniko

V ponedeljek zvečer je bil v Društvu slovenskih izobražencev v ulici Donizetti 3 pogovor o mamilih kot begu pred stvarnostjo. O tem je predaval dr. Hektor Jogan, ki je stvarno orisal to novo nevarnost, ki grozi mladini, seveda pa tudi starejšim. Pri tem je prikazal stvarni obseg tega zla in opozoril na to, da se dela s tem, če se pretirano razpravlja o njem in se mu daje prevelik pomen, samo propaganda o njem za mamila, kajti mladi postanejo pozorni in zaželijo — kar je v naravi mladosti — da bi se sami prepričali o naravi tega zla. Treba ga je jemati resno, a brez pretirane strahu in panike. Mladino je treba preko družinske in šolske vzgoje ter preko prosvetnega delovanja opozarjati, kakšnim nevarnostim se izpostavlja, če podleže skušnjavi mamil. Proti mamilom so od-

porni tisti mladi, ki imajo dobro družinsko vzgojo in ki so jim pri srcu kakšni višji ideali, narodni, verski, socialni in drugi; vzgoja za ideale je naboljša obramba pred mamili.

Bolj izpostavljeni pa so tej skušnjavi tisti mladi, ki so duhovno prazni, ker po krivdi nepravne vzgoje ali zaradi lastne zapr-

Poravnajte naročnino!

tosti v zgolj egoistične in uživaške interese nimajo idealov in zato samo iščejo, s čim bi se zabavali in si napravili življenje manj dolgočasno, kajti življenje brez idealov je res pusto in dolgočasno. Toda mamila ne morejo nadomestiti idealov, so le zlo, ki je posledica pomanjkanja idealne vneme za kaj plemenitega.

Sledila je diskusija, ki je osvetlila še razne medicinske, psihološke in socialne plati problema.

Ponedeljkovi večeri v Društvu slovenskih izobražencev so postali zlasti letos tako zares zanimivi in aktualni. Skoro na vsakem je na vrsti kak važen in zanimiv problem našega življenja, zlasti v okviru naše narodne skupnosti.

—o—

Bivši predsednik poslanske zbornice in častni predsednik Vsedržavne zveze partizanov Italije Sandro Pertini je v nedeljo, 12. t.m. govoril v Vidmu ob 50-letnici ustanovitve zloglasnega posebnega fašističnega sodišča. Ob tej priložnosti je ugledni socialistični poslanec obiskal Gonars in položil venec k spomeniku umrlim slovenskim in hrvaškim internirancem v tamkajšnjem koncentracijskem taborišču. Prisoten je bil tudi jugoslovanski generalni konzul v Trstu Ivan Renko.

Škoti in Waležani - prebujena naroda

(Nadaljevanje s 3. strani)

ne centralizacije, ki je v prid Angliji, škotsko prebivalstvo že vrsto let dejansko sploh ne narašča, kar je še vzrok več, da škotski nacionalisti nujno terjajo avtonomijo, nekateri pa terjajo tudi popolno državno neodvisnost za Škotsko. Politično delovanje za neodvisnost Škotske seveda v demokratični pluralistični Veliki Britaniji ne pomeni zločina proti državi in zaradi tega jih nihče ne preganja ali obtožuje separatizma. Vendar kot rečeno, to gibanje še ni zajelo večine škotskega naroda, ki še ni dovolj narodno prebujen in zaveden. Zato bi se škotski nacionalisti zaenkrat zadovoljili tudi z avtonomijo, vendar bi si londonska vlada hotela pridržati vse važnejše gospodarske pristojnosti, zlasti kar zadeva črpanje nafte na Severnem morju pred Škotsko. Pričakovati je, da se bodo zaradi tega še vnmali spori med londonsko osrednjo vlado in Škotsko.

Wales meri 20.763 kvadratnih kilome-

trov ter je torej skoraj enako velik kot republika Slovenija, ima pa en milijon več prebivalcev kot Slovenija. Gostota prebivalstva znaša 132 ljudi na kvadratni kilometer, medtem ko na Škotskem samo 67. Tudi Waležani imajo literaturo v obeh jezikih, v angleščini, ki jo govori velika večina prebivalcev, in v waleški keltščini. Tudi njihova literatura v angleščini se ponša s pisatelji in pesniki svetovnega slovesa, med katerimi je omeniti Thomasa Dylana, katerega najlepše delo »Pod mlečnim gozdom« je odlično prevedel v slovenščino pesnik Jože Udovič. Podobno kot pri Slovincih igrajo tudi pri Waležanih (pa tudi pri Škotih) veliko vlogo pri prebujanju narodne zavesti pevski zbori in folklorne skupine. (Zlasti pri Škotih ima veliko vlogo pri prebujanju narodne zavesti tudi šport, zlasti nogomet.) Politično pa je gibanje za samostojnost waleškega naroda še precej šibko. Zato je londonska vlada pripravljena dati Walesu manjšo avtonomijo kot Škotski.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphart Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51